

HOZIRGI KUNDA YASHIL DAVLAT XARIDLARI HOLATI VA UNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI

Bobojonova M.J

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Sodiqova N.T

Osiyo xalqaro univarsiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: *Yashil davlat xaridlari (Green Public Procurement – GPP) atamasi davlatning ekologik barqarorlikni ta'minlash maqsadida amalga oshiradigan xarid jarayonlarini anglatadi. Bu konsepsiya ekologik jihatdan zararsiz mahsulotlar va xizmatlarni afzal ko'rish orqali atrof-muhitga ta'sirni kamaytirishga qaratilgan. Bugungi kunda GPP dunyo bo'ylab tobora dolzarb mavzu bo'lib, ko'plab davlatlarning barqaror rivojlanish strategiyalarining muhim qismiga aylangan. Ushbu maqolada yashil davlat xaridlarining hozirgi holati, mavjud muammolar va istiqbolli yo'nalishlari haqida batafsil tahlil qilinadi. Maqolada yashil davlat xaridlarining dolzarbligini va ularning rivojlanish darajasi paydo bo'layotgan muammolar haqida gapirib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *yashil davlat xaridlari, global iqlim o'zgarishi, Yevropa Ittifoqi, ekologik ta'lim, federal, tiklanuvchi energiya manbasi,*

Yashil davlat xaridlari ekologik barqarorlikni ta'minlash, energiya samaradorligini oshirish, chiqindilarni kamaytirish va tabiiy resurslarni tejash kabi maqsadlarni amalga oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Quyida uning dolzarbligini belgilovchi asosiy omillar keltirilgan:

1. **Global iqlim o'zgarishi:** Hozirgi kunda iqlim o'zgarishi dunyoning barcha davlatlari uchun jiddiy xavf hisoblanadi. Yashil xaridlar orqali davlat organlari ekologik jihatdan zararli bo'lgan mahsulotlarni sotib olishdan voz kechib, uglerod izini kamaytirishga hissa qo'shadi.

2. **Ekonomik samaradorlik:** Barqaror texnologiyalar va mahsulotlardan foydalanish uzoq muddatda xarajatlarni kamaytiradi. Masalan, energiya tejovchi uskunalari yoki qayta tiklanuvchi energiya manbalariga asoslangan mahsulotlar xarajatni pasaytirishga imkon beradi.

3. **Jamiyat uchun foyda:** Yashil davlat xaridlari sog'lom hayot tarzini targ'ib qilish, yashash muhitini yaxshilash va fuqarolar ongida ekologik madaniyatni shakllantirishga yordam beradi.

Bugungi kunda ko'plab rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar yashil davlat xaridlarini joriy etgan. Quyida ayrim davlatlarning tajribasi keltirilgan:

1. **Yevropa Ittifoqi:** Yevropa Ittifoqi yashil davlat xaridlarini targ'ib qilishda etakchi hisoblanadi. 2014-yilda qabul qilingan "Yashil xaridlar direktivasi" barcha a'zo davlatlarga ekologik talablarni xarid jarayonlariga kiritishni tavsiya qiladi. Yevropa davlatlari, masalan, Germaniya va Shvetsiya, yashil davlat xaridlarining amaliyotini faol rivojlantirmoqda.

2. **AQSh:** AQShda yashil xaridlar federal hukumat darajasida amalga oshiriladi. Xususan, "Federal Yashil Xaridlar Tashabbusi" orqali davlat idoralari qayta ishlangan materiallardan tayyorlangan mahsulotlarni xarid qilishga alohida e'tibor qaratadi.

3. **Xitoy:** Xitoy hukumati yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va ekologik muammolarni hal qilish maqsadida yashil davlat xaridlarini keng ko'lamda tatbiq etmoqda. Davlat siyosati ekologik sertifikatlangan mahsulotlarni sotib olishga yo'naltirilgan.

4. **O'zbekiston:** O'zbekistonda yashil davlat xaridlariga o'tish jarayoni yangi bosqichda. Davlat xaridlari bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlarda ekologik talablarni kiritish jarayoni boshlandi. Bu borada xalqaro tajriba o'rganilib, mahalliy sharoitga moslashtirilmoqda.

Yashil davlat xaridlari nafaqat ekologik, balki iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan ham ko'plab foydalar keltiradi:

1. **Ekologik foyda:**

- o Atrof-muhitga zarar yetkazuvchi mahsulotlar o'rniga ekologik toza mahsulotlar ishlatiladi.
- o Chiqindilar miqdori kamayadi va resurslar tejab ishlatiladi.

2. **Iqtisodiy foyda:**

- o Energiyani tejaydigan uskunalar orqali xarajatlar pasayadi.
- o Mahalliy ekologik mahsulot ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash orqali ichki iqtisodiyotni rivojlantirish mumkin.

3. **Ijtimoiy foyda:**

- o Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va atrof-muhitni yaxshilash orqali fuqarolar farovonligi oshadi.
- o Ekologik ta'lim va xabardorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Yashil davlat xaridlarini joriy etishda turli xil muammolarga uchraydi. Bunda **huquqiy va institutsional cheklovlar, moliyaviy cheklovlar, texnik bilim va tajribaning yetishmasligi.** Ko'p davlatlarda yashil xaridlarga oid aniq huquqiy asoslarning yo'qligi yoki mavjud qoidalarining samarador emasligi muammo hisoblanadi.

Moliyaviy cheklovlar asosan ekologik mahsulotlar odatda yuqori xarajat talab qiladi, bu esa byudjet cheklovlariga olib keladi.

Texnik bilim va tajribaning yetishmasligi esa Davlat xizmatchilari va tashkilotlar ekologik mahsulotlar va xizmatlar haqida yetarlicha ma'lumotga ega emas. **Bozorning cheklanganligi:** Ekologik mahsulotlar bozori rivojlanmagan davlatlarda yashil xaridlarga talab past bo'lishi mumkin. Kelajakda yashil davlat xaridlarini rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlar dolzarb hisoblanadi:

1. **Huquqiy asoslarni mustahkamlash:**

- o Yashil davlat xaridlarini tartibga soluvchi maxsus qonunlar va normativ hujjatlar ishlab chiqish.

- o Davlat xaridlarida ekologik sertifikat talabini majburiy qilish.

2. **Moliyaviy rag'batlantirish:**

- o Davlat xaridlariga ajratiladigan mablag'larni oshirish.

- o Yashil texnologiyalar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni subsidiyalash.

3. **Texnik bilim va tajribani oshirish:**

- o Davlat xizmatchilari uchun yashil xaridlar bo'yicha o'quv dasturlarini tashkil etish.

- o Xalqaro tajribani o'rganish va uni mahalliy sharoitlarga moslashtirish.

4. **Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash:**

- o Mahalliy ekologik mahsulot ishlab chiqaruvchilarga qulay sharoit yaratish.

- o Eksportga yo'naltirilgan yashil mahsulotlarni rivojlantirish.

5. **Jamiyatda ekologik madaniyatni rivojlantirish:**

- o Fuqarolarni ekologik mahsulotlardan foydalanishga undash.

- o Yashil davlat xaridlari haqida keng jamoatchilikni xabardor qilish.

Yashil davlat xaridlari davlatlarning barqaror rivojlanish strategiyasida asosiy vositalardan biriga aylanmoqda. Bu nafaqat ekologik, balki iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega. O'zbekiston kabi rivojlanayotgan davlatlar uchun yashil xaridlarni joriy etish ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim qadam bo'ladi. Buning uchun huquqiy asoslarni takomillashtirish, moliyaviy rag'batlar yaratish va jamoatchilikni ekologik masalalarga jalb qilish zarur. Istiqbolda yashil davlat xaridlari nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki atrof-muhitni muhofaza qilish yo'lida ham muhim o'rin tutadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Otkirovich, N. S. (2024). Yashil Iqtisodiyotda Raqamli Transformatsiya. *Miasto Przyszłości*, 54, 1356-1364.
2. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). AHOLINING O'ZINI OZI BANDLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING YANGI SHAKLINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 59-64.
3. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.
4. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.
5. Akbarovna, N. N. (2024). TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT YURITISHNING SHAKLLARI VA YO'NALISHLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 57-63.
6. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHDA DIVERSIFIKATSIYA STRATEGIYASINING AHAMIYATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 300-306.
7. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.
8. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). IQTISODIY TEBRANISHLAR SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING YASHOVCHANLIK DARAJASINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 313-318.
9. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). KORXONALARNING BOZORDAGI FAOLLIGINI BAHOLASHDA ANSOFF MATRISASINI QO'LLASH: AFZALLIKLARI VA USTUNLIKLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 100-106.
10. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.
11. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 64-69.

12. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI O'TISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 60-65.

13. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 147-151.

14. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 108-113.

15. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 62-67.

16. Akbarovna, N. N. (2024). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK IQTISODIYOTNING MUHIM SOHASI SIFATIDA. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 307-313.

17. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGINI KLASSTERLASHNING XORIJIY TAJRIBASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 65-71.

18. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 93-99.

19. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). BARQAROR RIVOJLANISHGA O 'TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQRARISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL ETISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 307-312.

20. Bobojonova, M. J. (2025). PANDEMIYADAN KEYINGI DAVRDA TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO 'LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 284-291.

21. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURS SAMARADORLIGIDAN FOYDALANISHNING JAHON TAJRIBASI VA XALQARO DASTURLAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 145-151.

22. Bobojonova, M. J. (2025). MARKAZIY OSIYODA TABIIY RESURLARDAN FOYDALANISH DARAJASI VA UNING HOLATI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 180-187.

23. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURLAR SALOHİYATI VA UNING IQTISODIY AHAMIYATI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 206-213.

24. Bobojonova, M. J. (2025). TABIIY RESURS SAMARADORLIGIDAN FOYDALANISH HOLATI VA TAHLILI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 281-287.
25. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.
26. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). TASHKILOTNING INNOVATSION FAOLIYATI SAMARALIGINI BAHOLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 286-294.
27. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). RAQOBAT TUSHUNCHASI, UNING TURLARI VA USULLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 459-463.
28. To'rayevna, S. N. (2024). YANGI IQTISODIYOT VA UNING MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 333-339.
29. Sodiqova, N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
30. Sodiqova, N. (2024). TECHNOLOGY DISCOURSE AND THE POLITICAL ECONOMY OF NEW MEDIA. *Modern Science and Research*, 3(2), 376-384.
31. To'rayevna, S. N. (2023). DEMOKRATIYA VA IQTISODIYOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT" SIYOSIY SHAXS" NAZARIDAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 387-394.
32. To'rayevna, S. N. (2023). YANGI IQTISODIYOTDA RAQAMLI MEHNAT.
33. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN METHODS OF SELECTING INNOVATIVE PROJECTS. *Modern Science and Research*, 3(6), 682-687.
34. Sodiqova, N. (2024). MANAGEMENT OF INNOVATIONS IN ENTERPRISE ACTIVITY OPPORTUNITIES TO USE FOREIGN EXPERIENCE. *Modern Science and Research*, 3(6), 688-695.
35. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN STAGES OF THE INNOVATION PROCESS IN THE ENTERPRISE AND ITS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(6), 703-709.
36. To'rayevna, S. N. (2023). YETAKCHILIK USLUBI SIFATIDA MURABIYOTDAN FOYDALANISH MENEJERLARNI TAYYORLASH. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 399-408.
37. Turayevna, S. N. (2024). THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT OF EMPLOYEE MOTIVATION IN BUSINESS MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 554-558.
38. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). STAGES OF BUSINESS VALUATION. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 167-175.

39. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BANKLARIDA XMHSNI TADBIQ ETISH XUSUSIYATLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 253-258.
40. Sodikova, N. (2024). OTMda "Iqtisodiyotda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va tizimlari" fanini o 'qitishda raqamli texnologiyalarning o 'rni. *Modern Science and Research*, 3(1), 1-4..
41. Sodiqova, N. (2023). Digital Labor in the New Economy. *Modern Science and Research*, 2(10), 293-300.
42. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). INNOVATIVE MANAGEMENT AS A FACTOR OF SUCCESSFUL DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 315-320.
43. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.
44. To'rayevna, S. N. (2024). TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.
45. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
46. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
47. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
48. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.
49. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.
50. To'rayevna, S. N. (2023). Biznes Sohasida Xodimlarni Topish Va Tanlash Bosqichlari. *Miasto*
51. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONANING MOLIYAVIY BAQARORLIGI: OMILLARI VA KO 'RSATKICHALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 140-146.
52. Turayevna, S. N. (2024). Человеческий Капитал Как Главный Фактор Генерации Экономического Развития В Узбекистане. *Miasto Przyszłości*, 54, 848-856.
53. Sodiqova, N. T. R. (2024). KORXONADA KADRLAR SIYOSATINI OQILONA TASHKIL ETISH YO'NALISHLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 54-62
54. Turayevna, S. N. (2024). THE EFFECT OF LABOR PROMOTION ON WORK EFFICIENCY. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 142-147.
55. Sodiqova, N. (2024). ECONOMIC POLICY IN THE FIELD OF YOUTH EMPLOYMENT: FOREIGN EXPERIENCE. *Modern Science and Research*, 3(2), 330-339.

56. Sodikova, N. (2024). THE MAIN DIRECTIONS OF PROVIDING THE BUSINESS SECTOR WITH QUALIFIED PERSONNEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 133-139.

57. To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINI RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARNING O 'RNI. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 258-264.

58. Sodiqova, N. (2024). TADBIRKORLIK SOHASINI MALAKALI KADRLAR BILAN TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 3(1), 123-132.

59. Sodikova, N. T. (2024). PROMOTION OF LABOR PRODUCTIVITY GROWTH IN THE ENTERPRISE AS A BASIC CONDITION. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(3), 188-198.

60. To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TASHKIL ETISHNING INNOVATSION XUSUSIYATLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 113-118.

61. Sodiqova, N. T. (2025). WAYS TO ENHANCE COMPANY COMPETITIVENESS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 145-150.

62. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.

63. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.

64. Otkirovich, N. S. (2024). Yashil Iqtisodiyotda Raqamli Transformatsiya. *Miasto Przyszłości*, 54, 1356-1364.

65. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKISTONDA BOJXONA NAZORATI XIZMATINI TASHKIL QILISHNING HUQUQIY ASOSLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 65-71.

66. Bahodirovich, X. B. (2025). TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 10-16.

67. Bakhodirovich, K. B. (2023). *CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP*. *IMRAS*, 6 (6), 161–165.

68. Kayumovich, K. O. (2020). The highlight priorities for the development of digital tourism in Uzbekistan. *International scientific review*, (LXIX), 61-62.

69. To'rayevich, I. A. (2025). Attracting Investments into the National Economy and their Management: Current Status. *Miasto Przyszłości*, 56, 315-322.

70. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ASOSIY YO

‘NALISHLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 319-326.

71. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 149-155.

72. EI, I. JAHON SAVDO KO ‘RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O ‘ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR.

73. EI, I. (2024). O ‘ZBEKISTONDA MAKROIQTISODIY KO ‘RSATKICHLAR O ‘ZGARISHLARINING 2022 VA 2023 YILLAR VA TARMOQLAR MIQYOSIDA TAHLILI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 44-52.

74. EI, I. (2024). YALPI ICHKI MAHSULOT TUSHUNCHASI VA UNI HISOBLASHNING ASOSIY SHARTLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 266-274.

75. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). PANDEMIYA SHAROITIDA O ‘ZBEKISTON MILLIY IQTISODIYOTIDAGI TARKIBIY O ‘ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO ‘NALISHLARI VA ISTIQBOLDAGI IQTISODIY O ‘SISH PROGNOZLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 111-123.

76. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT TARMOQLARIDAGI TARKIBIY O ‘ZGARISHLAR VA ULARNI BAHOLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 101-110.

77. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O ‘ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA’MINLASH YO ‘NALISHLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 245-254.

78. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). O ‘ZBEKISTONDA EKSPORT-IMPORT KO ‘RSATKICHLARINING TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 151-159.

79. Hakimovich, T. M., & Abidovna, A. S. (2025). JAHON SAVDO KO ‘RSATKICHLARI ISTIQBOLI VA BUNDA O ‘ZBEKISTON EKSPORTCHI KORXONALARI UCHUN IMKONIYATLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 236-244.

80. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). АНАЛИЗ БЕЗРАБОТИЦЫ В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ АФРИКИ И УЗБЕКИСТАНЕ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 122-128.

81. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВВП СТРАН ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА (ЕАЭС) И УЗБЕКИСТАНА. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 149-156.

82. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УРОВНЯ ИНФЛЯЦИИ В СТРАНАХ ЕС И УЗБЕКИСТАНЕ. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 206-212.
83. Abidovna, A. S., & Sadilloevna, D. M. (2024). THE IMPACT OF MANAGEMENT PRACTICES ON INNOVATION IN ENTREPRENEURSHIP. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 232-237.
84. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TEXNOLOGIK JARAYONNING TANNARXINI HISOBLASH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 17-23.
85. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH, XARAJATLARNI TAHLIL QILISH YONDASHUVLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 47-53.
86. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22
87. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING MOLIVAVIY REJASI VA UNING MUVAFFAQIYATGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 8-14.
88. Raxmonqulova, N. O. (2025). HODIMLARNI RAG 'BATLANTIRISH VA MOTIVATSIYA ORQALI ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 2(1), 29-35.
89. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28
90. Hakimovich, T. M. (2025). PRIORITIES FOR DEEPENING STRUCTURAL CHANGE IN THE ECONOMY. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 84-90.
91. Hakimovich, T. M. (2025). HUDUDLAR IQTISODIYOTINI JADAL RIVOJLANTIRISH BO 'YICHA STRATEGIYALARNING QO 'LLANILISHI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 129-136.
92. Bazarova, M. (2025). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT MOLIVASI TIZIMIDAGI ISLOHOTLARNING ASOSIY YO 'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 29-36.
93. Shadiyev, A. X. (2025). A MODERN APPROACH TO THE METHODOLOGY OF TEACHING ECONOMIC DISCIPLINES. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 134-139.

94. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.
95. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOIYILLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 48, 685-690.
96. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
97. Olimovich, D. I., & Khudoynazarovich, S. A. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4 (55)), 40-42.
98. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.
99. Azimov, B. F. (2024). MOLIYAVIY SEKTORDA STATISTIK KUZATISH VA UNING USULLARI. *XALQARO KONFERENSIYA VA JURNALLARNI SIFATLI INDEXLASH XIZMATI*, 1(1), 28-31
100. Жумаева, З. К. (2019). Современные Тенденции И Направления Развития Инвестиционной Деятельности В Регионах Республики Узбекистан. *Современные Проблемы Социально-Экономических Систем В Условиях Глобализации*, 148-152.
101. Jumayeva, Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
102. Bustonovna, J. Z. (2024). IQTISODIY MUAMMOLARNI HAL QILISHDA BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING MUHIM SHARTLARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1436-1440.
103. Джумаева, М. С. (2025). АВТОНОМНЫЕ И ИНТЕГРИРОВАННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 135-141
104. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). IQDISODIY NOCHOR KORXONALAR TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 284-292.
105. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQADA MEHNAT BOZORI. MEHNAT BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XUDUDIIY ASOSLARI, AHOLI BANDLIGI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YOLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 307-309
106. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. *Modern Science and Research*, 2(12), 506-512.